

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ДИТЯЧОМУ БУДИНКУ

Світлана ПЕТРОВА;
Юрій КОЛЕСНІЧЕНКО, заступник директора з навчально-виховної роботи

Криза в системі освіти стосується й проблеми патріотичного виховання молоді. Саме тому в дитячому будинку «Перлінка» зосереджена увага на експериментальному дослідженні проблеми патріотичного виховання.

Процес патріотичного виховання, за І. Бехом, починається з першого року навчання у школі і спирається на отриманий морально-духовний потенціал у дошкільному віці.

Процес патріотичного виховання в дитячому будинку індивідуальний і враховує вік дитини, її негативний минулий життєвий досвід.

У межах експериментальної діяльності розроблена **програма «Патріотичне виховання»**, яка враховує особливості патріотичного виховання саме дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

У процесі формування готовності вихованців дитячого будинку до особистісної і соціальної самореалізації в дитини формується здатність до самосвідомості, почуття любові до рідного дому, міста, школи, країни, природи, побуту, традицій і культури українського народу.

Основні напрями патріотичного виховання:

- виховання духовно-моральних принципів, громадянської відповідальності, любові і поваги до своєї Батьківщини;
- формування патріотичних почуттів на основі культурно-патріотичних цінностей бойових і національних традицій українського народу;
- формування розуміння громадянського обов'язку;
- формування здорового способу життя дітей, профілактика правопорушень серед вихованців.

Діяльність педагогічного колективу передбачає оновлення змісту і форм громадсько-патріотичного виховання дітей-сиріт під час їхнього перебування в дитячому будинку.

Духовно-моральний напрям містить:

- формування морально стійкої цілісної особистості, яка володіє такими моральними якостями, як: чесність, добросовісність, колективізм, дисциплінованість, повага до старших, мужність, любов до свого народу і Вітчизни;
- виховання поваги до сім'ї;
- формування соціальної активності, спрямованої на служіння інтересам Батьківщині;
- виховання поваги до праці, осмислення її як життєвої необхідності, як основного способу досягнення успіхів у житті;
- формування позитивного ставлення до здорового способу життя, виховання активної життєвої позиції щодо власного здоров'я, неприйняття асоціальних (куріння, алкоголізму, уживання наркотиків) явищ, які підривають фізичне й духовне здоров'я нації.

Під час експериментальної діяльності з патріотичного виховання в дитячому будинку використовуються такі **форми й методи роботи**: розповідь вихователя, бесіда, міні-дискусія, опитування, інтерв'ювання, анкетування, інтерактивні технології (мозковий штурм, обговорення в групах), метод проектів, ігрові методики (ігри-подорожі, козацькі ігри, історичні мандрівки в часі, змагання тощо), творчі завдання й роботи вихованців (вікторини, конкурси малюнків, створення кросвордів, міні-розповідей, казок).

Використання таких форм і методів інтегровано між собою в різних видах.

Основні і традиційні заходи з програми загальнопатріотичного виховання:

- **акції «Ветеран живе поруч»** — запрошення ветеранів Великої Вітчизняної війни в гості до вихованців з метою безпосереднього живого спілкування і передачі живої історії.

- **«Лист солдату»** — написання і передача листів та оберегів, зроблених вихованцями, підтримання бойового духу захисникам своєї країни, тобто солдатам у зоні АТО.

- **Варта Пам'яті** — шефство над маловідомими пам'ятниками Поясу Бойової Слави м. Одеси й Одеської області, які свідчать про невідомі сторінки історії рідного краю; покладання квітів до пам'ятників воїнам Великої Вітчизняної війни.

- **Гра «Зірниця», воєнно-спортивна естафета «Гвардії, вперед»** — відтворення умов перебування солдат під час Великої Вітчизняної війни; реконструкція бою Поясу Бойової Слави м. Одеси й Одеської області; проведення ранньої допризовної підготовки в польових умовах.

- **Зустріч із ветеранами** — творче спілкування з ветеранами під час проведення різних тематичних програм.

- **Зустрічі з представниками військових комісаріатів м. Одеси** — екскурсії у військкомати міста, відвідування військових частин міста й області.

- **Парад історичних військ** — участь взводу ім. Олександра Невського дитячого будинку «Перлінка» у військових парадах міста й області.

- **Марш-кидок місцями бойових дій «Салют, Перемоги!»** — участь у святкових автоколонах до пам'ятних дат бойової історії рідного краю; щорічний комплекс заходів «Партизан» в Одеських катакомбах до Дня звільнення міста від німецько-фашистських загарбників; туристично-спортивні заходи 100 км по Поясу Бойової Слави — «Вело-100» — піший перехід і велоралі.

У дитячому будинку функціонує «Музей перемоги» — відділ музейного комплексу із воєнними історіями сімей працівників, створений вихованцями за партнерства воєнно-історичних клубів.

Починаючи з 2011 року, вихованці розвивають партнерські відносини з воєнно-історичними клубами міста й області. Початок партнерських відносин закладено з ВІК «Військова доблесть». Організована і проведена перша воєнно-патріотична гра «Зірниця».

Постійну допризовну військово-спортивну підготовку вихованці отримують під час навчання в Одеському кадетському козацькому корпусі, а також під час участі в заходах центру військово-патріотичного виховання міста Одеси.

Вихованка дитбудинку «Перлінка»

Соціальне партнерство вихованців дитячого будинку й учасників військово-історичних клубів сприяє формуванню в дітей поваги до себе та інших, до історії країни, вірності, виховує волю-віякості, готовність до взаємодопомоги.

У процесі формування морально-духовних цінностей вихованців важливим є те, що діти співпрацюють із їх носіями, сліdkують за їх проявами у зовнішніх ситуаціях.

У виховному процесі стійкість формування патріотизму і його компонентів слід підкріплювати відповідними вчинками (за І. Бехом).

Через соціальне партнерство вихованці мають можливість «приміряти» на себе цінність, здійснюючи вчинки, наслідуючи авторитетних дорослих, відчувати емоції і почуття в момент здійснення вчинків. Також у процесі допомоги дорослих аналізувати пережитий емоційний досвід. Такі емоції збагачують первинний мотив до дій (за І. Бехом).

Завдяки соціальному партнерству, а також використанню низки форм і методів виховання діти вчаться приймати колективні рішення, установлювати партнерські відносини, виконувати соціальні ролі, розв'язувати конфлікти і через вчинки (дії) виявляти патріотичні почуття.